

ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠ ΑΡΙΘΜ. 3/2008 ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟΥ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο της Ενώσεως Συντακτών ΗΕΑ, συνήλθε σήμερα Πέμπτη, 4 Σεπτεμβρίου 2008, στα επί της οδού Ακαδημίας 20 γραφεία του, υπό την προεδρεία της προέδρου Ελένης Τράϊου και με την παρουσία των τακτικών μελών Μιμής Τουφεξή, Μηνά Παπάζογλου, Γιάννη Κουτζουράδη, Γιώργου Δόγα, καθώς και της γραμματέως Μαρίας Χριστοφοράτου, προκειμένου να εξετάσει την έφεση του συν. Στέλιου Κούλογλου κατά της υπ αριθμ. 1/2008 απόφασης του Πρωτοβαθμίου Πειθαρχικού Συμβουλίου.

Το ΠΠΣ είχε ασκήσει αυτεπάγγελτη πειθαρχική δίωξη κατά του εφεσιβάλλοντος συν. Στέλιου Κούλογλου, με το σκεπτικό ότι συμμετείχε σε διαφήμιση μάρκας αυτοκινήτου (Lexus) που καταχωρήθηκε στην εφημερίδα «Το Βήμα της Κυριακής» στις 06.05.07, αλλά και σε άλλα έντυπα.

Παράβαση του άρθρου 7, παρ. 1, εδ. α και θ του Καταστατικού και άρθρου 5, παρ. γ του Κώδικα Αρχών Δεοντολογίας.

Για την υπόθεση αυτή το ΠΠΣ εξέδωσε την υπ αριθμ. 1/2008 απόφαση με την οποία έκρινε ομόφωνα πειθαρχικά ελεγκτέο τον εφεσιβάλλοντα και στον οποίο επέβαλε κατά πλειοψηφία (3-2) την ποινή της προσωρινής διαγραφής 5 μηνών από τα μητρώα της ΕΣΗΕΑ. Από τη μειοψηφία ένα μέλος πρότεινε την ποινή διαγραφής 1 έτους, ενώ το άλλο μέλος πρότεινε την ποινή επίπληξης με ανάρτηση της απόφασης στους χώρους εργασίας.

Ο εκκαλούμενος συν. Στέλιος Κούλογλου έκανε έφεση στις 12.02.08, η οποία εκρίθη από το ΔΠΣ τυπικά βάσιμη ως νόμιμη και εμπρόθεσμη. Στη συνέχεια, το ΔΠΣ προχώρησε στην εξέταση της έφεσης κατ ουσίαν.

Στις 06.03.08, ενώπιον των μελών του ΔΠΣ, ο εφεσιβάλλων συν.

Στέλ. Κούλογλου, υποστήριξε μεταξύ άλλων:

«Συνοπτικά θα ήθελα να σας πω ότι πρώτον δεν επρόκειτο περί κλασικής διαφήμισης από τη στιγμή που εγώ δεν υιοθετούσα το προϊόν, αλλά η διαφήμιση τη δουλειά μου, και μάλιστα την επαινούσε στο ευρύ κοινό των κυριακάτικων εφημερίδων ευρείας κυκλοφορίας. Η όλη εκστρατεία προβολής ήταν υπό την απόλυτη έγκρισή μου. Δεν υπήρχε αμοιβή, οποιουδήποτε είδους. Επρόκειτο για μια διεθνή εκστρατεία στο πλαίσιο της οποίας από την Ελλάδα συμμετείχε ο παγκοσμίως γνωστός και ακαδημαϊκός κ. Νανόπουλος. Για όλα τα παραπάνω θα προσκομίσω τα σχετικά έγγραφα.

Ως προς την απόφαση του ΠΠΣ, ήθελα να πω ότι και η διαφήμιση μιας εγκυκλοπαίδειας ή ενός βιβλίου, με βάση τη λογική που υιοθετήθηκε, δηλαδή ότι πρόκειται για ένα προϊόν που θα πωληθεί, θα συνιστούσε παραβίαση του Καταστατικού.

Εργάζομαι στην ET1 έχοντας πολλές φορές αρνηθεί προτάσεις από ιδιωτικά κανάλια, για να διασφαλίσω την ποιότητα και την ακεραιότητα της δουλειάς μου. Αυτό έγινε σε βάρος των οικονομικών μου και της πιθανής προβολής που θα είχα. Έχω όμως ανάγκη την προβολή της δουλειάς μου. Ποιος δε θα ήθελε από τους συναδέλφους να έχει κάθε Κυριακή στις μεγαλύτερες εφημερίδες δωρεάν προβολή του έργου του σε εκατομμύρια αναγνώστες;

Η όλη υπόθεση ξεκίνησε από μια πρόταση διαφημιστικής εταιρείας. Επικεφαλής της εταιρείας ήταν ο κ. Ύγγελος Κουρσούμης που κατέθεσε και στο ΠΠΣ. Όταν με πήρε τηλέφωνο του είπα ότι δεν κάνω διαφημίσεις. Μου επέμενε, λέγοντας ότι δεν πρόκειται για διαφήμιση αλλά για μια διεθνή εκστρατεία προβολής οικολογικών προϊόντων.

Ερ.: Λόγω της διεθνούς εμβέλειάς σου δεν αποκλείεται να γνωρίζεις το τι συμβαίνει για παρόμοιες περιπτώσεις σε χώρες, όπως η Βρετανία, η Γαλλία, η Αμερική κλπ.

Απ.: Αυτό που γνωρίζω είναι ότι παίρνουν υπόψη τους το αν υπάρχει αμοιβή για τη συγκεκριμένη διαφήμιση.

Ερ.: Θα ήθελα να ακούσω τη γνώμη σας για το star system και πως μπορεί να μετεξελιχθεί στην Ελλάδα;

Απ.: Είμαι εναντίον του star system, αλλά το star system

στηρίζεται βασικά στις εντυπώσεις, αγνοώντας την ουσία και αυτό αποτελεί παραπλάνηση, γιατί θα πρέπει να κρινόμαστε για τη δουλειά μας».

Στις 27.03.08 ο μάρτυρας του εφεσιβάλλοντος, κ. Ύγγελος Κουρσούμης κατέθεσε στο ΔΠΣ τα παρακάτω:

«Είμαι ο γενικός διευθυντής της εταιρείας Olympic DDB. Είναι μια διαφημιστική εταιρεία 50 ετών σήμερα και έχουμε στην ευθύνη μας τη διαφήμιση των αυτοκινήτων Lexus. Τα αυτοκίνητα Lexus χαρακτηρίζονται από μια υβριδική τεχνολογία, η οποία είναι επωφελής για τον άνθρωπο για δύο λόγους. Ο ένας είναι γιατί χρειάζονται πολύ λιγότερη βενζίνη για την ίδια ακριβώς απόδοση με τα συμβολικά αυτοκίνητα και κατά συνέπεια επέκταση μολύνουν πολύ λιγότερο το περιβάλλον. Η ιδέα είναι να προβληθούν τα πλεονεκτήματα της Lexus προς την κοινωνία και τα οφέλη μέσα από προσωπικότητες, οι οποίες διακρίνονται και είναι γνωστές για το σημαντικό έργο τους και όχι για το lifestyle τους.

Μας είπε (Κούλογλου) ότι οι δημοσιογράφοι δεν επιτρέπεται από τον Κανονισμό να συμμετέχουν σε εμπορικές διαφημίσεις. Στη συνέχεια, επέμενα και τα του ζήτησα να δοκιμάσει για λίγες μέρες ένα από τα αυτοκίνητα της Lexus, έτσι ώστε να έχει και ο ίδιος άποψη για τα οφέλη. Πράγμα που έγινε και ο ίδιος εντυπωσιάστηκε από αυτή την τεχνολογία που συγχρόνως ωφελεί και το περιβάλλον. Ένα άλλο στοιχείο που έθεσα υπόψη του ήταν ότι στην ίδια δουλειά συμμετέχουν και άλλες σημαντικές προσωπικότητες, όπως ο αστροφυσικός κ. Νανόπουλος. Τέλος και σημαντικότερο, πρόβαλα το επιχείρημα ότι ενώ προσωπικότητες και επαγγέλματα λιγότερο χρήσιμα για το κοινωνικό σύνολο προβάλλονται μέσα από διαφημίσεις, όπως π.χ. καλλιτέχνες ή ακόμα και σεφ, το επάγγελμα της δημοσιογραφίας ποτέ δεν προβάλλεται σαν ένα επάγγελμα κατά ένα ιδεατό τρόπο. Όταν δε του υπογράμμισα ότι ακόμα και ο πρωθυπουργός της χώρας, όχι μόνο ο υπάρχων αλλά και οι προηγούμενοι, συμμετέχει σε διαφημίσεις, δεν υπάρχει ηθικό κώλυμα για τη συμμετοχή σε μια διαφήμιση που εντέλει ωφελεί και το κοινωνικό σύνολο. Εντέλει,, επείσθη ο κ. Κούλογλου και με τη διαβεβαίωση ότι η επικοινωνία αυτή θα εμφανισθεί μόνο στις εφημερίδες και όχι

στην τηλεόραση ή κάπου αλλού. Λυπάμαι ιδιαίτερα που, παρά την ύπαρξη της δεοντολογίας, έχω δημιουργήσει με αυτή τη δράση πρόβλημα στον κ. Κούλογλου□

Ερ.: Πως μπορείτε να μας βεβαιώσετε ή να μας αποδείξετε ότι δεν υπήρξε οικονομική συναλλαγή με το συνάδελφο ή αντάλλαγμα;

Απ.: Να σας το δηλώσω, βεβαίως, δεν υπήρξε. Αλλά να σας το αποδείξω δεν υπάρχει τρόπος□».

Στις 03.04.08 ο μάρτυρας του εφεσιβάλλοντος, συν. Σταύρος Θεοδωράκης κατέθεσε τα εξής:

«Όπως είχα πει και στο Πρωτοβάθμιο, θεωρώ ότι ένας δημοσιογράφος δε θα πρέπει να μετέχει σε εμπορική διαφήμιση και βεβαίως να μην προβάλλει έμμεσα ή άμεσα προϊόντα, που σχετίζονται με την δημοσιογραφική του δράση. Όμως, όπως μου εξήγησε ο κ. Κούλογλου αυτό δεν ήταν μια εμπορική συμφωνία, αλλά αποσκοπούσε στη προβολή ενός πρωτοποριακού προϊόντος νέας τεχνολογίας. Θεωρώ ότι θα πρέπει να επιτρέπεται στους δημοσιογράφους υπό συγκεκριμένες συνθήκες και όρους να προβάλλουν στη κοινωνία θετικά προϊόντα του τεχνολογικού πολιτισμού ή αξίες που βοηθούν την εξέλιξη της κοινωνίας.

Σε σχετική ερώτηση ο μάρτυρας απάντησε ότι: «θα διευκόλυνε εάν η Ένωση Συντακτών και τα Πειθαρχικά Συμβούλια όριζαν μια Επιτροπή ή καθόριζαν τα ίδια τους όρους, κάτω απ□ τους οποίους θα γνωμοδοτούσαν στα ζητήματα των δημοσιογράφων να προβάλλουν ή μη προϊόντα για το κοινωνικό όφελος, εξαιρώντας βεβαίως τις εμπορικές διαφημίσεις. Νομίζω ότι οι αποφάσεις σας πρέπει πάντα, πέρα από το αδίκημα, να λαμβάνουν υπόψη τους την εν γένει συμπεριφορά του δημοσιογράφου στους δημοσιογραφικούς κανόνες και την δημοσιογραφική δεοντολογία».

Στις 15.05.08 ο εφεσιβάλλον συν. Στ. Κούλογλου περιορίστηκε να ζητήσει από το ΔΠΣ προθεσμία, προκειμένου να καταθέσει απολογητικό υπόμνημα.

Στο απολογητικό του υπόμνημα (υπ□ αριθμ. πρωτ. 1095/26.06.08) το οποίο συνόδευσε με ένα ιδιωτικό συμφωνητικό με την «DDB Διεθνής Οργανισμός Διαφήμισης ΑΕ», όπου διασαφηνίζονται οι όροι της διαφήμισης και ένα ακόμη ιδιωτικό συμφωνητικό με την

εταιρεία, καθώς και την σελίδα της διαφήμισης που προβλήθηκε στα ΜΜΕ.

Στο απολογητικό του υπόμνημα υποστηρίζει:

«Ευχαριστώ για την ευκαιρία που μου δίνετε να συνοψίσω τα επιχειρήματα για τη προσφυγή μου κατά της απόφασης του ΠΠΣ της Ένωσής μας.

1. Οι καταχωρήσεις για τα υβριδικά αυτοκίνητα Lexus δεν αποτελούσαν μέρος μιας τυπικής διαφημιστικής εκστρατείας. Πρόκειται για αυτοκίνητα με οικολογικό προσανατολισμό ενώ στις καταχωρήσεις παρουσιάζονταν διεθνείς προσωπικότητες να [υιοθετούν] το προϊόν. Από την Ελλάδα συμμετείχε εκτός από εμένα ο ακαδημαϊκός κ. Νανόπουλος, ο οποίος θεωρείται από τους ένας από τους 5 καλύτερους φυσικούς στον κόσμο.

2. Όπως προκύπτει και από το συμβόλαιο το οποίο επισυνάπτω (κεφάλαιο Αμοιβή, παρ. 4.1, σελ. 2) δεν υπήρχε οικονομικό αντάλλαγμα για την συμμετοχή μου.

3. Αντίθετα, το υλικό που θα δημοσιευόταν έπρεπε να έχει την έγκρισή μου (παρ. 2.3, σε. 2). Πράγματι, όπως προκύπτει από το παράρτημα του συμβολαίου, έδωσα την έγκρισή μου για την καταχώρηση, υπογράφοντας το προσχέδιο. Η πρακτική αυτή, να εγκρίνεται δηλαδή μια καταχώρηση από τους ιδιώτες που συμμετέχουν σε αυτήν, δεν έχει καμία σχέση με την διαφήμιση.

4. Η αρχική πρόταση συμβολαίου που μου έστειλαν για υπογραφή (την παραθέτω ως παράρτημα 2), περιελάμβανε και την υποχρέωσή μου να συμμετέχω ως [μοντέλο] σε φωτογράφιση, δηλαδή να φωτογραφηθώ (παρ. 1.4). Αρνήθηκα και το τελικό συμβόλαιο δεν περιέχει παρόμοια υποχρέωση. Το μόνο που χρειάστηκε να κάνω ήταν η ηλεκτρονική αποστολή μιας παλιάς φωτογραφία μου με τον σκύλο μου από την οποία αξιοποίησαν ένα κομμάτι. Την φωτογραφία αυτή επισυνάπτω ως παράρτημα 3).

5. Θεώρησα αντίθετα ότι δημόσιος έπαινος της δουλειάς μου σε εκατομμύρια αναγνώστες κυριακάτικων έγκριτων εφημερίδων μεγάλης κυκλοφορίας, βοηθούσε όχι μόνο το επάγγελμά μας συνολικά, αλλά και εμένα ειδικότερα, καθώς, για λόγους που ξεφεύγουν του παρόντος, η διοίκηση της ΕΡΤ προσπαθούσε να με βάλει σε ένα είδος καραντίνας και να υποτιμήσει την επαγγελματική μου προσφορά. Αυτό αποδείχθηκε με τα πρόσφατα

γεγονότα της απομάκρυνσής μου από την ΕΡΤ.

Κατανοώ βεβαίως ότι, με δεδομένα τα άρθρα της Ένωσης που απαγορεύουν τη διαφήμιση, η περίπτωση που καλείστε να κρίνετε είναι ιδιαίζουσα. Ζητώ, όμως, τη κατανόησή σας, δεδομένων των συνθηκών που προανέφερα».

Το ΔΠΣ αφού έλαβε υπόψη τις μαρτυρικές καταθέσεις, την απολογία του εγκαλουμένου και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου, αποφαινεται ως ακολούθως:

Είναι αναμφίβολο ότι η σχετική ολοσέλιδη καταχώρηση σε εφημερίδες με την προβολή του αυτοκινήτου Lexus, με την φωτογραφία του εγκαλουμένου συναδέλφου, είναι προφανώς εμπορική διαφήμιση. Το άρθρο 5, παρ. 1, εδ. γ' ορίζει πως ο δημοσιογράφος οφείλει «να μην επιδιώκει και να μην δέχεται τη διαφημιστική χρήση του ονόματος, της φωνής και της εικόνας του, παρά μόνο για κοινωφελείς σκοπούς». Ο ισχυρισμός του εφεσιβάλλοντος ότι στην ολοσέλιδη διαφήμιση του αυτοκινήτου δεν φαίνεται να λέει κάτι σχετικό ο ίδιος δεν αναιρεί το γεγονός της συμμετοχής του στη συγκεκριμένη διαφήμιση. Ο κάθε αναγνώστης εισπράττει έμμεσα αλλά σαφώς το διαφημιστικό μήνυμα που συνδέεται με την εικόνα του. Ούτε ο ισχυρισμός πως δεν έλαβε χρήματα, ακόμη κι αν είναι αλήθεια, αναιρεί το γεγονός. Η απαγόρευση της συμμετοχής σε διαφημίσεις δεν έχει ως στόχο την παρεμπόδιση εξασφάλισης πρόσθετων οικονομικών πόρων για τους δημοσιογράφους. Αλλά την αποφυγή εμπορευματοποίησης της αξιοπιστίας που ο κάθε δημοσιογράφος έχει ή τουλάχιστον οφείλει να έχει, υπηρετώντας την αλήθεια κατά την ενάσκηση του λειτουργήματός του προς ενημέρωση του κοινωνικού συνόλου. Συνεπώς, ο εγκαλουμένος συνάδελφος παραβίασε την δημοσιογραφική δεοντολογία.

Το ΔΠΣ συνεκτιμώντας όλα τα στοιχεία της παρούσης διαδικασίας κάνει δεκτή την έφεση. Κρίνει ομόφωνα τον συν. Στέλιο Κούλογλου πειθαρχικά ελεγκτέο, για παράβαση του άρθρου 7, παρ. 1, εδ. α' και θ' του Καταστατικού και άρθρου 5, παρ. γ' του Κώδικα Αρχών Δεοντολογίας. Του αναγνωρίζεται όμως πως κατά πάσα πιθανότητα ο ίδιος πίστευε ότι υπηρετεί το κοινωνικό

σύνολο, διαφημίζοντας ένα προϊόν που προβάλλεται ως οικολογικό και επιτελεί με σοβαρότητα και αξιοπιστία το δημοσιογραφικό του έργο.

Με το δεδομένο αυτό επιβάλλει κατά πλειοψηφία (4-1) την ποινή της προσωρινής διαγραφής 2 μηνών από τα μητρώα της ΕΣΗΕΑ. Η μειοψηφία πρότεινε τη προσωρινή διαγραφή 4 μηνών.

Το μέλος που μειοψήφησε, ως προς την ποινή, υποστήριξε πως ακριβώς λόγω της ιδιαίτερης επαγγελματικής του παρουσίας, δεν θα έπρεπε ο συν. Κούλογλου να ενδώσει στο πειρασμό της εμπορικής διαφήμισης.

Η απόφαση καθαρογράφηκε την Πέμπτη, 11.09.08.

Η πρόεδρος
γραμματέας

Η

Ελένη Τράϊου
Χριστοφοράτου

Μαρία